

«Små hytter kan også
være trendy.»

MILJØVERNMINISTER SIRI BJERKE TIL
GUDBRANDSDØLEN DAØNINGEN

Innhold:

Hva betyr sola?

Klimaet endrer seg, men
hvor stort ansvar har sola?

• side 4

Sverige går foran

Sverige skal redusere sine
utslipp av klimagasser med
mer enn de er forpliktet til.

• side 4

Tiner opp

Permafrosten i nord tiner
opp. Dermed frigis store
mengder klimagasser.

• side 5

Miljømilliard

Ti år etter at Grenland fikk
sin «miljøpakke», krever
Naturvernforbundet en ny
milliardpakke.

• side 7

Skuffet

Svenske myndigheter er
skuffet over at Namsretten
tillater felling av ulv.

• side 8

Vil ha ulv

Bonde- og småbrukarlaget
vil ha ulv i Norge, men er
misfornøyd med området
som er satt av.

• side 9

Prisvinnere

Miljøorganisasjonene stik-
ker av med tre av seks «Du
kan»-priser fra Storebrand.

• side 10

Gjenåpner sidebaner

Fra 24. juni skal togene igjen rulle på Nelaugsbanen (bildet) til Arendal og Bratsbergbanen i Telemark. (Foto: Holger Schlaupitz)

Bratsbergbanen i Telemark og Nelaugsbanen til Arendal gjenåpnes. Ordren kommer fra Samferdselsministeren bare et halvt år etter at NSB la ned togtilbudene.

– Da banene ble stengt i høst, var det en midlertidig ordning. Nå er situasjonen i NSB en annen, og ut ifra en vurdering av ressurser er det funnet hensiktsmessig å åpne banene igjen, sier politisk rådgiver Arnt Frode Jensen i Samferdselsdepartementet.

• side 3

Titusenvis av mobilmaster

Til tross for tju tusen nye mobilmaster skal i løpet av kort tid settes opp. Fire selskaper skal bygge ut hvert sitt nett for å takle neste generasjon mobiltelefoner, UMTS.

– Vi er generelt skeptiske til master i fjellet, og en utbygging av denne størrelsen virker skremmende, sier Jan Olav Nybo i Den Norske Turistforening.

• side 11

Ulvetap i retten

Avgift på klimagasser

I begynnelsen av februar ga Direktoratet for naturforvaltning tillatelse til å skyte til sammen ni ulv i Østerdalen. Atnadalsflokket og Imsdalsparet skal felles,

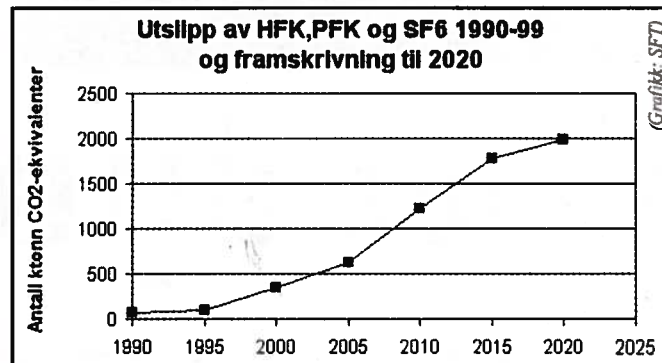
Leder

mens Kopangflokket foreløpig får leve. Årsaken til fellingstillatelsene er at dyrene befinner seg utenfor det området hvor regjeringen har bestemt at vi kan ha ulv.

Norges Naturvernforbund, Foreningen Våre Rovdyr og WWF forsøkte å stanse ulvejaktet i Namsretten, men tapte fullstendig. Det er synd, men ikke særlig overraskende. For to år siden tapte staten ved Miljøverndepartementet, og ulvene fikk leve. Deretter sørget departementet for å endre loven og gjøre det enklere å skyte ulv her til lands.

For ulven er blitt et symbol mange helst vil bli kvitt. Vi skal ikke underkjenne at rovdiret i enkelte områder representerer et problem, først og fremst for sauebønder. Ulven tar utvilsomt husdyr, men slett ikke i slike mengder man av og til kan få inntrykk av. Av de 130 000 sauer og lam som forsvinner på beite hvert år, blir under tusen tatt av ulv. Ulven er normalt sett heller ikke farlig for mennesker.

Dommen fra Namsretten sier at Norge ikke har et selvstendig ansvar for å opprettholde en egen levedyktig ulvbestand. Dette er en tolkning av Bern-konvensjonen som blant annet svenske myndigheter bestrider. De ser frem til at saken blir vurdert av konvensjonens sekretariat. Får de medhold der, faller også grunnlaget for namsrettens dom bort.

I fremtiden blir det sannsynligvis avgift på utslipp av klimagassene HFK, PFK og SF₆. Statens forurensningstilsyn (SFT) foreslår

at avgiften blir på 250 kroner for utslipp tilsvarende ett tonn CO₂. Utslippene av disse gassene har økt kraftig de siste årene.

EU merker genvarer

Alle matvarer som inneholder genmodifiserte organismer skal merkes, foreslår EU-kommisjonen. De nye reglene skal berolige seks land – deriblant Danmark – som for tiden blokkerer

for at nye genmodifiserte produkter blir godkjent i EU, skriver Politiken. Men de seks landene vil fortsatt blokkere nye godkjenninger inntil reglene for sporing og merking er vedtatt.

Thulin slutter i Statkraft

Lars Uno Thulin har sagt opp sin stilling som konsernsjef i Statkraft, og slutter i løpet av året.

Under Thulins ledelse har Statkraft kjøpt seg store eieran-

del i svensk atomkraft. På lederplass skrev N&M Bulletin i høst at selskapet vil være preget av foreldet tankegods så lenge Thulin styrer.

Elg drepte ulv

Også naturens kjøtteterer lever et farlig liv. Det hender maten sparer seg.

Nylig ble ei ung ulvetispe funnet død nord for byen Filipstad i Värmland. Et jaktlag fant den døde ulven inntil en skogs-

vei, skriver bladet Jaktmarker & Fiskevatten. Jegerne trodde ulven var utsatt for ulovlig jakt og kontaktet myndighetene.

Jaktkonsulent Brit-Marie Nordquist baksporet ulven og etter bare noen titalls meter fant

Matmirakel

Større avlinger uten sprøytemidler og genmodifiserte planter. Det er mulig ved å la ugress gjøre jobben, skriver New Scientist.

I Øst-Afrika planter tusenvis av jordbrukere ugress i maisåkrene. Teknikken gir større avlinger, fordi ugresset gir insektene annen mat å tygge på enn maiskorn.

– Bedre enn sprøytemidler og langt billigere, sier Ziad Khan. Han forteller at metoden øker avlingene med 60 til 70 prosent.

Kontroller kommunens utslipp

Nye tall for utslipp til luft for den enkelte kommune i Norge er nå lagt ut på Internett. For klimagassene har Statistisk sentralbyrå lagt ut tallene fra 1991 til 1998.

Se: www.ssb.no/agassr/

Vindkraft i Tromsø

Norsk Miljøkraft Tromsø AS har fått konsesjon for å bygge 80 vindmøller på Kvaløya i Tromsø kommune. Møllene vil kunne produsere om lag 660 GWh elektrisk kraft per år, og er dermed det største vindanlegget som har fått konsesjon i Norge. Parken vil legge beslag på et 10 kvadratkilometer stort område.

NSB gjenåpner nedlagte baner

Samferdselsministeren har bedt NSB om starte opp igjen driften på Nelaugsbanen (bildet) til Arendal og Bratsbergbanen i Telemark. (Foto: Holger Schlaupitz)

Bare et halvt år etter at NSB la ned togtilbudene, har samferdselsministeren beordret gjenåpning av Bratsbergbanen i Telemark og Nelaugsbanen til Arendal.

N&M Bulletin
KRISTIAN JAHRE

Det var på regjeringsskonferansen i Skien 8. februar samferdselsminister Terje Moe Gustavsen avslørte at NSB skal kjøre tog på Bratsbergbanen igjen.

Fra 24. juni skal togene igjen rulle på den nedlagte banestrekningen mellom Porsgrunn, via Skien til Notodden. I tillegg gjenåpner også Nelaugsbanen fra Nelaug stasjon til Arendal. NSB la selv ned togtilbudene på de to banestrekningene i fjor høst for å spare penger.

– Da banene ble stengt i høst, var det en midlertidig ordning.

Nå er situasjonen i NSB en annen, og ut ifra en vurdering av ressurser er det funnet hensiktsmessig å åpne banene igjen. Og bra er det, sier politisk rådgiver Arnt Frode Jensen i Samferdselsdepartementet.

– Tidligere ble det pekt på lokførermangel. Nå er ressursituasjonen en annen, sier Jensen.

Staten betaler

– Hvordan synes NSB det er å bli diktret av samferdselsministeren på denne måten?

– Vi synes det er bra at vi har en aktiv eier, sier informasjonssjef Svein Ringstad i NSB Konsern.

Ringstad forteller at de har hatt en god dialog med samferdselsministeren om gjenåpningen. Det NSB ikke klarer å tjene inn ved driften på de to togtilbudene, skal staten betale.

– Det er kommet veldig klart fram at samfunnet ønsker disse tilbudene. Derfor er staten også villig til å betale for å etablere tilbudene. Dette mener vi er en god og riktig rollefordeling, forklarer han.

I Grenlandsregionen har det vært et voldsomt lokalt engasjement for å gjenåpne Bratsbergbanen.

– Det er moro å se resultater. I denne saken har både miljøbevegelse, næringsliv og fylkes- og lokalpolitikere i Telemark stått sammen om kravene til fortsatt drift på Bratsbergbanen. Dette er en seier for oss alle, sier leder for Naturvernforbundet i Telemark, Tone Skau Jonassen.

Jonassen har stått i spissen for

den lokale aksjonen og mener det nå er på høy tid at togene begynner å kjøre igjen.

Lokfører ligg

– NSB har toget sett å kjøre med, de har et godt konsept som vil være lønnsomt på sikt og nå viser det seg også at de har lokførere. Mangel på førere har tidligere vært trukket fram som et argument mot å kjøre tog på Bratsbergbanen. Det vil vi gjerne slippe å høre igjen, slår hun fast.

Den senere tid har det kommet fram at NSB har flere lokførere på lønnslista som får betalt for å sitte hjemme.

– Med all respekt å melde er ikke dette fullverdige lokførere. De har gjennomgått en svært begrenset utdanning slik at de kun kan kjøre persontrafikk med den type tog som var tenkt til Time-toget – og kun på den strekningen. Disse førerne er ikke aktuelle når vi starter opp igjen til sommeren, sier Ringstad.

– Må være smidige

Mens det tidligere Timetog-konseptet hadde lagt opp til å kjøre 17 avganger i døgnet hver vei, sier Ringstad at tilbudet til sommeren blir vesentlig redusert.

– Hvor mange avganger det blir vet vi ikke ennå. Hyppigheten på avgangene er avhengig av bemanningssituasjonen, og i første omgang vil tilbudet være en kombinasjon av buss og tog.

Ringstad forklarer at NSB må være smidige, og at det er mange forhold de må ta hensyn til.

– Når vi foretar ruteendringer to ganger i året, bør de være gjennomtenkt slik at det fungerer og kan gi kundene forutsigbarhet. Vi har 1400 avganger i døgnet på landsbasis, og nye tilbud må tilpasses vårt øvrige tilbud, sier han.

Solskapte klimaendringer?

Sol- og klimaforskere krangler om hvor stor betydning sola har for klimaendringene, men de er enige om at mennesket påvirker klimaet.

N&M Bulletin
AUDUN GARBERG

I forbindelse med premieren til filmen Solarmax inviterte Imax-kinoen til debatt om solas betydning for klimaendringene. To dager tidligere hadde NRK vist den danske dokumentaren «Kampen om klimaet» der forskere hevder at klimaendringer skyldes endringer i kosmisk stråling, knyttet til variasjon i solens aktivitet.

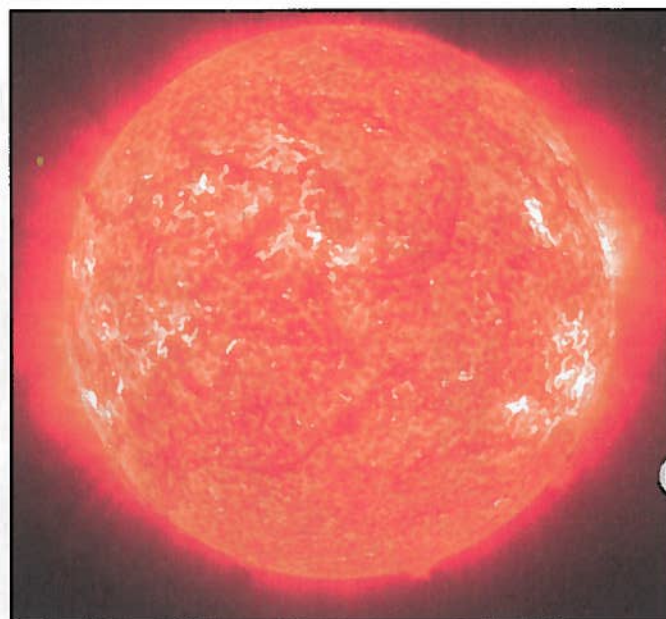
Solen har 11-årige sykluser, og er nå inne i perioden med maksimal aktivitet. Det gir mindre kosmisk stråling på jorden og dermed færre lave skyer. Det gir på sin side økt temperatur, mener Brekke.

Varmest om natten

FNs klimapanel mener også at solen endrer klimaet på jorda, men at hoveddelen av de endringene vi ser i dag er menneskeskapte.

Spesielt temperaturen om natten har økt. Dette tyder på at oppvarmingen skyldes skjerming av varmen. Hvis sola var årsaken ville vi forventet det motsatte – at temperaturen økte mest på dagtid, forklarer Jón Egill Kristjánsson ved Institutt for Geofysikk, Universitetet i Oslo.

Før 1850 var sola og vulkaniske utbrudd årsaken til endringer i

Sola sett gjennom et ultrafiolett teleskop 15. februar. (Foto: NASA Goddard Space Flight Center)

klimaet. Sistnevnte gir store utslipp av partikler som bidrar til å kjøle ned jorda.

Mellom 1850 og 1980 var den økte solaktiviteten ansvarlig for opptil 50 prosent av oppvarmingen. Etter 1980 ser det ut til at menneskeskapte utslipp av drivhusgasser sto for den største

delen av oppvarmingen, sier Kristjánsson.

Han mener modellen over solas aktivitet etter 1980 ikke stemmer så godt overens med temperaturstigningen, og minner om at menneskeskapte klimaendringer antas å få større betydning i fremtiden.

Sverige kutter mer

Sverige skal kutte utslippene av klimagasser med mer enn de er forpliktet til. Slik håper landet å inspirere andre til handling.

N&M Bulletin
AUDUN GARBERG

Kyoto-avtalen og en intern fordeling i EU gir Sverige mulighet til å øke sine utslipp med 4 prosent fra 1990 til perioden 2008–12. Det er ikke ambisiøst nok for den svenske miljøvern-

ministeren Kjell Larsson. Landet skal i stedet redusere sine utslipp av klimagasser med 2 prosent i perioden, melder nyhetsbyrået Reuters.

Slik håper Sverige, som har formannskapet i EU, å inspirere søkere og medlemsland i Unionen til å kutte sine utslipp.

Klimamål i Norge og våre naboland

Landenes utslippsforpliktelser i Kyoto-avtalen:

- **Norge:** Maks 1 prosent vekst fra 1990 til perioden 2008–12.
- **Sverige:** Maks 4 prosent vekst fra 1990 til perioden 2008–12. (Nytt nasjonalt mål er 2 prosent reduksjon i samme tidsrom.)
- **Danmark:** 21 prosent reduksjon fra 1990 til perioden 2008–12. (Landet har i tillegg et nasjonal mål på 20 prosent reduksjon fra 1988 til 2005.)
- **Finland:** Stabilisering fra 1990 til perioden 2008–12.

Sverige har EUs laveste utslipp av CO₂ per person, med 6,4 tonn. Til sammenligning er de norske utslippene 9,5 tonn per person. At Sverige i tillegg sliter med å avvikle sin atomkraft gjorde at de fikk lov til å øke sine utslipp gjennom Kyoto-avtalen.

Norsk klimamelding i mai

Jeg har tro på eksempelets makt. Den svenske ministeren kommer med et veldig positivt signal. Vi får bare håpe at svens-

kene lykkes med det, sier politisk rådgiver Jo Stein Moen i Miljøverndepartementet.

Om Norge vil følge Sveriges eksempel sier Moen ikke noe om. Han viser til at regjeringen skal legge frem en stortingsmelding om norsk klimapolitikk i mai.

Dette skal bli en bred klimamelding som omhandler den samlede virkemiddelbruken i norsk klimapolitikk, sa Bjerke på Natur og Ungdoms landsmøte i januar.

Permafrosten i Arktis smelter

Enorme mengder klimagasser blir frigjort etter hvert som permafrosten i Arktis smelter.

N&M Bulletin
AUDUN GARBERG

19. februar la FNs klimapanel frem sin rapport om konsekvenser av klimaendringer, sårbarhet og tilpasningsmuligheter. Rapporten slår fast at polare strøk vil bli spesielt hardt rammet av klimaendringene.

Klimaendringer har allerede ført til at permafrost smelter, istykkelsen i Arktis er redusert, erosjon ved kysten og endret fordeling av arter.

Naturen i polare strøk er svært sårbar for klimaendringer og har liten evne til å tilpasse seg.

Teknologisk utviklede samfunn vil kunne tilpasse seg. Urbefolkning – spesielt de som lever på tradisjonelt vis – har få muligheter for tilpasning.

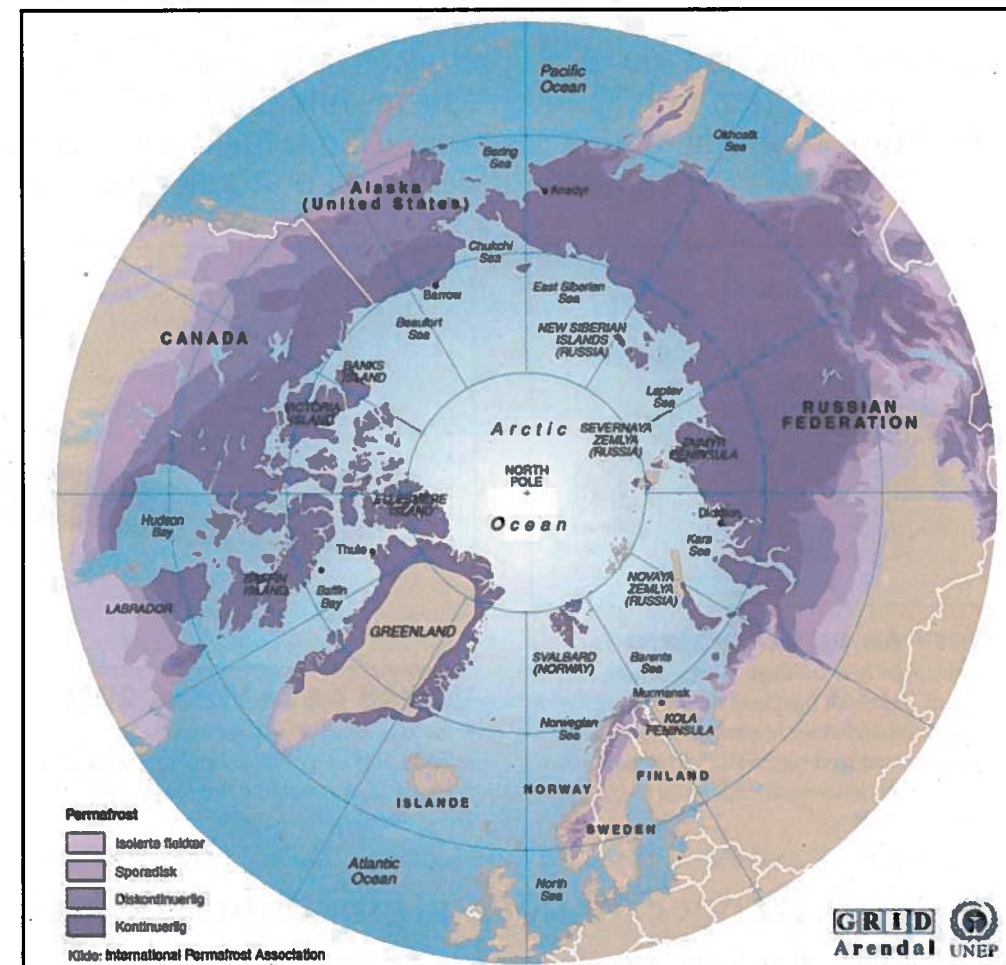
De selvforsterkende effektene ved klimaendringene i polare strøk kan – når de er utløst – fortsette i hundrevis av år, lenge etter at konsentrasjonen av drivhusgasser er stabilisert. De kan forårsake irreversible endringer i havstrømmer, havnivå og utbredelsen av is.

Selvforsterkende

I Arktis er om lag 14 prosent av verdens karbonreserver lagret i områder med permanent frost.

Hittil har permafrosten vært et trygt lager for klimagasser som metan, men etter hvert som permafrosten smelter frigis gassene.

Dette kan akselerere drivhuseffekten, sier direktør Svein

Om lag 14 prosent av verdens karbonreserver ligger lagret i områder med permanent frost i Arktis. Når permafrosten smelter, frigis gassene.

Tveitdal i GRID Arendal, et informasjonskontor under FNs miljøprogram.

10 grader varmere

Kartet vi presenterer på denne siden viser de enorme områdene med permafrost rundt Arktis. I ytterkantene av dette området er frosten i ferd med å smelte, og området som smelter blir stadig større.

Hus, veier, rørledninger og annen infrastruktur i arktiske områder som Alaska og Sibir merker allerede effektene av

klimaendringene. Det som tidligere var frossen og fast grunn blir mykt.

Studier fra Alaska-universitetet i Fairbanks viser at en temperaturstigning fra minus fire grader til minus en, vil redusere permafrostens bæreevne med 70 pro-

sent. Og det er nettopp i disse områdene temperaturen vil stige mest som følge av menneskeskapte klimaendringer.

I noen områder slik som Arktis kan temperaturen stige med opptil 10 grader i dette århundret, sier Tveitdal.

Vi støtter
Norges Naturvernforbund

- Ødegård avfallsdeponi
- Skien Bygdeservice BA
- Drangedalsposten AS

TOTAL FINA ELF

enøk-senteret
ØSTFOLD

FORSVARSDEPARTEMENTET

THE AKER BRATTVAAG GROUP:
AKER BRATTVAAG AS / BRATTVAAG SKIPSVERFT AS / AKER TULCEA S.A. / SØVIKNES VERFT AS
BRATTVAAG OFFSHORE AS / BRATTVAAG BRANDAL STAAL AS / BRØDR. ROGNE AS
HARAM ELEKTRO AS / SCANDINAVIAN PREFAB HAGFORS AS

SKIPSBYGGING • OMBYGGING • REPARASJONER
STÅLKONSTRUKSJONER • VEDLIKEHOLD
VINSJER OG UTSTYR • ELEKTRISKE INSTALLASJONER
PREFABRIKKERING AV RØR • OFFSHORE AKTIVITETER
VERDENSOMSPENNENDE SERVICENETT

Aker Brattvaag AS
N-6270 Brattvåg, Norway
Tel: +47 70 21 06 00 • Fax: +47 70 21 06 02 • office@brattvaag.no • www.brattvaag.no

Aker Brattvaag

aker
yards

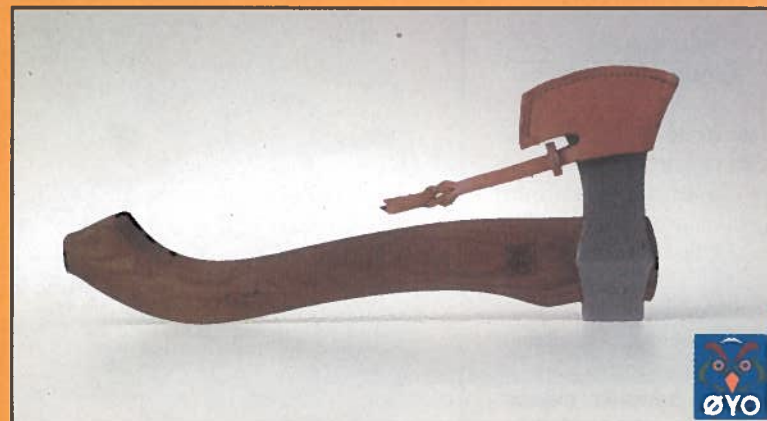
Verv og vinn

Natur & miljø Bulletin er på jakt etter flere lesere. Nå håper vi du kan hjelpe oss å finne frem til miljøinteresserte. Alle som verver én ny abonnent får en flott turkjele i stål med kobber-bunn. Som takk til de som skaffer oss to nye abonnenter sender vi en turøks fra Øyo.

Verv én og få turkjele

Bålkjele de luxe fra Eagle Sharp. Kjelen er i rustfritt edelstål med kobberbunn. Har to bøyler til håndtak og leveres i etui som kan festes utvendig på ryggsekk. Kan brukes både på bål, gass- og stormkjøkken. Verdi: 200 kroner.

Verv to og få Viking 2000.

Er en kopi av en vikingøks funnet nær Øyo-fabrikken på Geilo. Originaløksen er fra år 1000. Øyo har forbedret eggen litt i forhold til originalen, men i form er øksen lik. Turøksen leveres med et praktisk skinnrekk til å ha over eggen. Verdi: 400 kroner.

Trenger du noen argumenter til vervingen?

- Aktuell. Presenterer nye fakta, også om kjente miljøraker.
- Dekker nasjonale og internasjonale miljøspørsmål.
- Kortfattet og konsis.
- 22 utgaver i året.
- I tillegg kommer 4 temanummer. Neste utgave vil handle om gen-mat.
- Abonnementspris: 280 kroner.

Vi sender deg premie så snart vi har mottatt betaling for abonnementet. Vervekampanjen gjelder kun nye abonnenter. Fyll ut og legg kortet i postkassa, eller send det på faks nr. 22 40 24 10. E-post: redaksjonen@naturvern.no

Jeg har vervet ___ nye abonnenter og vil ha følgende vervepræmier:

- ☐ Eagle Sharp turkjele (en verving)
- ☐ Viking 2000 øks (to vervinger)
- ☐ Både kjele og øks (tre vervinger)
- ☐ Jeg sparer vervingen(e)

Mitt navn:

Adresse:

Postnr./sted:

Abonnent nummer:

(Nummeret finner du i adressefeltet bak på bladet)

Disse har jeg vervet:

Navn:

Adresse:

Postnr./sted:

Navn:

Adresse:

Postnr./sted:

Navn:

Adresse:

Postnr./sted:

Sendes
ufrankert.
N&M Bulletin
betaler
porto

Svarsending

Avtalenr.: 171210/146 Pb

Natur & miljø Bulletin
Sentrum
0109 OSLO

Vil ha ny milliard til Grenland

Etter ti år og nærmere én milliard kroner, er fisken i Grenlandsfjordene fortsatt giftig. Naturvernforbundet krever nå ny Miljøpakke Grenland.

N&M Bulletin
KRISTIAN JAHRE

For litt over 10 år siden presenterte daværende miljøvernminister Sissel Rønbeck den såkalte Miljøpakke Grenland. Sammen med industrien og kommunene er det siden brukt nærmere én milliard kroner til opprydning og miljøtiltak.

Investeringer i industrien

Mesteparten er brukt til investeringer og teknologiutvikling i industrien, samt kommunale renseanlegg. Rønbeck lovte bedre luft- og vannkvalitet. Blant annet

skulle det være mulig å spise fisken i Grenlandsfjordene innen år 2000.

– Sånn har det ikke akkurat blitt, slår Tone Skau Jonassen, leder for Naturvernforbundet i Telemark, fast.

Giftigst i landet

Grenlandsfjordene er fortsatt blant de mest forurensede her i landet, og fisk og skalldyr fra fjordene frarådes det å spise.

– Derfor krever vi nå at det blir bevilget en ny miljøpakke til Grenland, sier hun.

Hvor stor miljøpakken bør være har hun ikke noen bestemt

Tone Skau Jonassen, leder for Naturvernforbundet i Telemark, vil ha milliardbeløp til miljøtiltak i Grenland.

mer tilskudd til utbygging av infrastruktur for fjernvarme.

Støtte fra Fylkesmannen

Jonassen får langt på vei støtte av avdelingsdirektør Morten Johannesen ved Miljøvernavdelingen hos Fylkesmannen i Telemark.

– Arbeidet med å lokalisere de ukjente dioksinkildene i Grenlandsfjordene går altfor sent. Industrien bør etter mitt skjønn gå inn med mer penger til sporing av giftkilder. Det er heller ikke særlig bra at Statens forurensningstilsyn har varslet nedgang i midler til dette, sier han.

– Har ført til mye bra

Morten Johannesen understreker likevel at Miljøpakke Grenland har ført til mye bra.

– Når det gjelder målsettingene på luftkvalitet er vi stort sett i mål. Også når det gjelder kloakksituasjonen er vi stort sett i mål, sier han.

formening om, men hun tipper det i hvert fall blir snakk om et nytt beløp i milliardklassen.

Naturvernerne krever at det bevilges mer penger til kollektivtrafikk i Grenland, mer penger til opprydning av miljøgifter og

kjøp vindkraft

Støtt utviklingen av vindkraft i Norge! Fast pris 2001: 37,6 øre/kWh
inkl. forbruksavgift og mva. (11,3 øre/kWh) og mva. Netto: 19 øre/kWh, ekskl. avgifter

Nettleie til ditt lokale nettselskap kommer i tillegg. Dersom forbruksavgiften på vindkraft fjernes i løpet av året, skal dette komme selger til gode ved at bruttoprisen til kunden forblir uendret.

Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk (NTE) er Norges største vindkraftprodusent med 6 møller i drift i Ytre Namdal.

Normal årsproduksjon er på 11 mill. kWh.

Vi ordner med skifte av kraftleverandør for deg. Fyll ut svarslippen og send den til oss i dag!

JA, jeg ønsker å kjøpe vindkraft fra NTE 37,6 øre/kWh for 2001. Jeg gir NTE fullmakt til å forestå skifte av kraftleverandør.

Sendes NTE, 7736 STEINKJER

Mitt nettselskap: _____ Målernr.: _____

Navn: _____
Adr.: _____
Postnr.: _____ Sted: _____
Tlf.: _____

Svenskene skuffet over ulvedom

Svenske myndigheter er skuffet over ulvedommen. Naturvårdsverket vil ha ulvesaken opp i Bern-konvensjonen.

N&M Bulletin
AUDUN GARBERG

Namsretten avviste miljøorganisasjonenes krav om å stanse jakten på ni ulver i Østerdalen.

– Vi har jo kritisert de norske planene om denne omfattende jakten. Derfor er vi skuffet over dommen, sier rovviltansvarlig Anders Bjørvall i Naturvårdsverket til N&M Bulletin.

Naturvårdsverket mener man på kort sikt er avhengig av minst 500 ulver for at bestanden skal overleve.

Vil ha vurdering

Gjennom Bern-konvensjonen er

Norge forpliktet til å ta vare på truede dyrearter. Namsretten skriver i sin kjennelse at «...Norge i henhold til Bern-konvensjonen ikke er forpliktet til å opprettholde en egen levedyktig ulvebestand i Norge.»

– Ja, det er en tolkning domstolen må stå for. Det hadde vært bra å få prøvd den, og slik jeg forstår det kommer spørsmålet opp i Bern-konvensjonen. Det hadde vært kjempebra. Vi har jo tolket dette på en annen måte: at hvert land er nødt til å ta et eget ansvar, sier Bjørvall.

I Sverige blir fellingstillatelse for ulv bare gitt i tilfeller der ulvene gjør stor skade. Bjørvall tror

ikke den norske dommen vil få betydning for Sveriges ulvepolitikk.

– Jeg tror ikke det som hender i Norge vil påvirke våre beslutninger særlig mye. Derimot tror jeg det vil påvirke den felles ulvestammen, sier Bjørvall.

– Overser vitne

Leder Erik Solheim i Norges Naturvernforbund mener Namsretten har oversett to svenske vitner i sin dom. Han viser til at dommen ikke nevner det skriftlige vitnemålet fra Anders Bjørvall, og heller ikke vitnemålet til professor Nils Ryman ved Stockholms Universitet.

– Ryman svarer utvetydelig og reservasjonsløst ja på spørsmål om fellingene vil true overlevningsevnen til ulvestammen. Det har retten ikke en gang nevnt, hvilket er helt urimelig, sier Solheim.

Ikke avskrekkende

Naturvernforbundet, Foreningen Våre Rovdyr og WWF ble idømt saksomkostninger på 100 000 kroner, men ifølge Solheim vil det ikke avskrekke dem fra å bruke rettsalen som arena i fremtiden.

– Der viktige ting står på spill og vi har sjansen til å vinne, bør vi bruke lovverket vi har vært med på å kjempe frem. Man kan også se det slik at disse 100 000 utgjør 11 000 per ulv, og vi er tre til å dele det. Det synes jeg vi skal ta med fatning, sier Solheim, som likevel ikke vil gå videre med ulvesaken i rettsapparatet.

– Uansett om vi vinner vil det ikke ha noen praktisk betydning, fordi saken ikke vil komme opp før jaktiden er ute den 6. april, sier han.

Økt energibehov i Asia kan få store konsekvenser

WASHINGTON: Asias økende energibehov de neste 20 årene kan gi dyptgående geopolitiske følger, går det fram av en rapport fra Senter for strategiske og internasjonale studier.

IPS
JIM LOBE

«The Geopolitics of Energy into the 21st Century» (Energis geopolitiske følger i det 21. århundret) påpeker at USA blir stadig mer avhengig av energiforsyning utenfra. Derfor bør landet oppgi ensidige sanksjoner mot ledende oljeprodusenter som Iran, Irak og Libya, og slutte med å motarbeide bygging av olje- og gassledninger fra Sentral-Asia og det kaspiske området gjennom Russland og Iran.

Viktig med militært nærvær
Konkurransen om de eksisterende oljereservene i Asia kan forårsake krig mellom stater, og Kinas økende avhengighet av olje fra Midtøsten kan få Beijing til å inngå militære forbindelser

med land i dette området som «kan skape bekymring hos USA og dets allierte», ifølge den tre bind store rapporten.

Men nye elektrisitetsnett eller rørledninger mellom forbrukere og produsenter kan også bidra til å opprettholde stabiliteten mellom viktige maktblokker.

Russland knyttes til Kina

Russland kan komme til å bli knyttet nærmere både EU og Kina på grunn av sin store energiproduksjon, mens Sentral-Asia trolig kan komme i samme situasjon overfor Kina, og Bangladesh overfor India, ifølge kommisjonen.

Den økte avhengigheten i verden av olje fra Midtøsten de neste 20 årene krever at USA har et sterkt militært nærvær både i Persiabukta og i nærheten av

viktige streder som tankflåten passerer på vei til det asiatiske markedet. Dette skaper både muligheter for samarbeid og risiko for spenning med både eksportører og importører, heter det.

Avhengig av olje og gass

Den globale etterspørselen etter energi kommer til å øke med mer enn 50 prosent de neste 20 årene, men mesteparten av økningen kommer til å finne sted i utviklingslandene, særlig i Asia. Derfor må produsentene øke sine forsyninger i årene som kommer.

Landene rundt Persiabukta, særlig Saudi-Arabia, blir hjørnesteinene for å sikre pålitelige oljeforsyninger ettersom dette området er verdens største oljeprodusent. Området må øke oljeproduksjonen med nesten 80 prosent i løpet av de neste 20 årene ettersom Nord-Amerika og Europas relative andel av den globale produksjonen minker.

Lite fornybar energi

Verken kjernekraft eller forny-

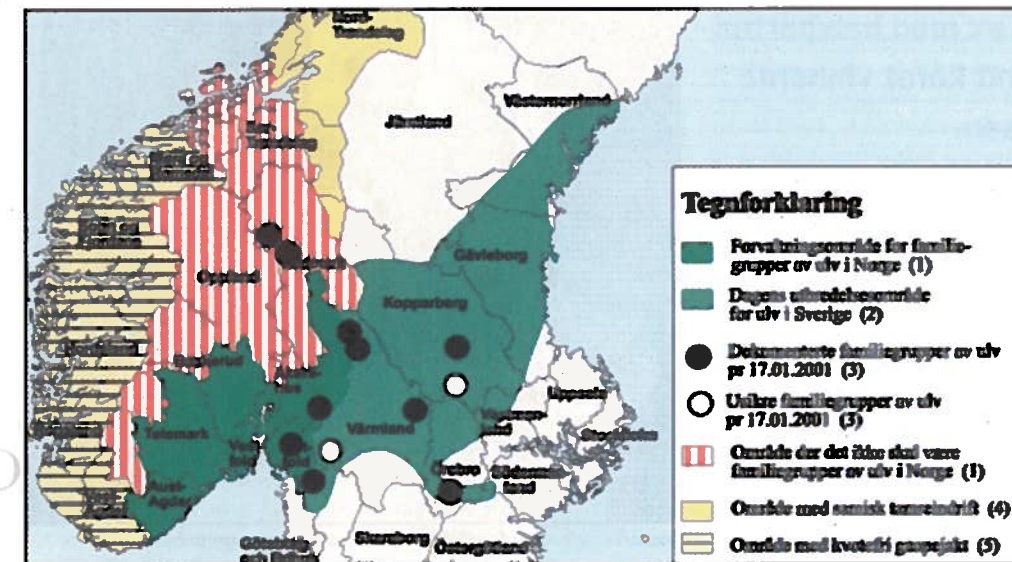
bare energikilder kommer ifølge rapporten til å stå for større andel av energiforsyningene i verden i 2020 enn de gjør i dag. Industrielandene bør derfor sørge for at utviklingslandene får renere og mer effektiv teknologi for å redusere forbruket og utslippene av klimagasser som fører til global oppvarming.

Ingen raddiser

Senter for strategiske og internasjonale studier (CSIS) er en av Washingtons mest prestisjetunge tenkebokser om utenrikspolitiske forhold. Senteret får store tilskudd fra næringslivet, særlig fra de flernasjonale oljeselskapene og produsentene av militært utstyr.

Kommisjonen som utarbeidet rapporten var ledet av den tidligere demokratiske senatoren Sam Nunn, som tilhører høyrefløyen i sitt parti, og James Schlesinger som har vært forsvarsminister og energiminister under republikanske presidenter.

Bønder ønsker ulv i Norge

Norsk Bonde- og Småbrukarlag vil ha ulv i Norge, men er negative til det nye forvaltningsområdet for ulv. (Illustrasjon: Miljøverndepartementet)

– Vi ønsker å ha ulv i Norge. Vi er likevel negative til det nye forvaltningsområdet for ulv, sier Arne Vinje, leder i Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

rundt Norges sjeldneste og mest forhatte pattedyr.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag er lite begeistret for det nye forvaltningsområdet for familier av ulv, som ble presentert da miljøvernminister Siri Bjerke la fra Stortingsmelding nummer 24 om rikets miljøtilstand.

Antall sauebruk vil minke

Til tross for Bjerkes påstander om at landbrukspolitikken ligger fast, og at det nye begrepet, «forvaltningsområde» er mer fleksibelt enn et kjerneområde, tror ikke Småbrukarlaget det vil være mulig å opprettholde antall beitedyr i de fylkene som er berørt. Dersom dette stemmer vil det være duket for nye konflikter

Det nye forvaltningsområdet er omtrent det samme som var på høring i sommer. Forskjellen er at Bykle, Valle, Bygland, Vinje, Hol og Nore og Uvdal er tatt ut. Det skal utarbeides fylkesvise forvaltningsplaner som skal definere hvilke forebyggende tiltak som er aktuelle i området.

Flom ødelegger Mosambik

HARARE: Minst 19 mennesker har mistet livet og 24 000 har blitt hjemløse i flommen herjer Mosambik.

Landet forsøker fremdeles å komme seg etter fjorårets voldsomme oversvømmelser der hele 700 mennesker døde og mer enn ti prosent av befolkningens hjem ble rasert.

Dette er altså andre gangen i løpet av et år at vannmassene skylder over Mosambik og belastningen er derfor ekstra stor. Hundretusenvis – for det meste

bønder – kan bli rammet av flommen. De første rapportene som har kommet inn tyder på at

170 000 står i fare for å sulte. Disse menneskene var avhengige av maten de dyrket selv, og nå har vannet tatt med seg store mengder av avlingen. De hardest rammede områdene ligger langs Zambezielven i det sentrale Mosambik. (IPS)

Jernbanelivet

Vi utvikler det nasjonale jernbanelivet for det 21. århundre og for miljøvennlig transport

Jernbanelivet

Storebrand-priser til miljø

Miljøbevegelsen stakk av med halvparten av prisene da Storebrand kåret vinnerne av «Du kan»-konkurransen.

N&M Bulletin
KRISTIAN JAHRE

– Som navnet på konkurransen antyder, ønsker vi å støtte opp om pågangsmot og utvikling av nye muligheter, sier leder for Samfunnskontakt i Storebrand, Caroline Dale Ditlev-Simonsen.

Ditlev-Simonsen forteller at Storebrand mottar en rekke henvendelser om støtte og sponing av forskjellig slag. For å få bedre kontroll over dette har de utviklet Du kan-konkurransen. 250 000 kroner er satt av til premier.

– Aktivitetene vi gir finansiell støtte til skal preges av mot og evne til å tenke nytt og annerledes. Dette er i tråd med Storebrands kjerneverdier, sier Ditlev-Simonsen.

Til første runde av Du kan-konkurransen mottok hun 23 søknader. Seks ble trukket ut som verdige vinnere, og av disse var tre fra miljøbevegelsen. I tillegg til Hærverkskampanjen, Revmatikerforbundet og Brannskadeavsnittet ved Haukeland sykehus, vant Norges Naturvernforbund to priser og Natur og Ungdom en.

50 000 til skoleprosjekt
Naturvernforbundets SPARE-prosjekt har fått 50 000 kroner fra Storebrand. SPARE er et internasjonalt miljøundervisningsprogram om energi- og ressursbruk. Fra 1996 til -99 har 50 000 skolebarn fra ti land deltatt årlig. Nå mener forbundet det er på tide å videreutvikle prosjektet.

Naturvernforbundet (NNV) har vunnet to pengepriser fra Storebrand. Foran (f. v.): Yngvild Lorentzen i NNV, Caroline Dale Ditlev-Simonsen i Storebrand og Elin Tyse i NNV. Bak (f. v.): Kåre Olerud og Tore Brænd i NNV og Rune Smådal i Storebrand.

Det er den norske delen som skal forbedres. Prosjektleder Yngvild Lorentzen forteller at fokus fortsatt skal være på energi.

Sykel for bedre helse

Naturvernforbundet har også fått penger, nærmere bestemt 10 000 kroner, til en kampanje for å få flere til å sykle.

– Nordmenn kjører seg helseløse. Dagens bilkøer er morgendagens helsekøer, påstår samferdselsrådgiver Elin Tyse.

Tyse mener samfunnet kan spare flere milliarder kroner hvis folk lar bilen stå og i stedet går eller sykler til jobben.

Samferdselsrådgiveren ble overrakt pengene samme dag

som Stortinget behandlet Nasjonal Transportplan. Sykkelen er en av Tyses hjertesaker, og hun er skuffet over at Stortinget ikke ville gå inn for en nasjonal sykkelstrategi.

– Men det er fortsatt mulig å snu, sier hun.

Miljøhus for ungdom

Rogaland Natur og Ungdom har fått støtte av Storebrand til å etablere et miljøhus for ungdom i Stavanger. Miljøhuset skal inneholde et arkiv med informasjon om miljøvern, samt datamaskiner med internett-tilknytning slik at ungdommer kan bruke stedet til å skaffe seg miljøinformasjon.

PORSGRUNN KOMMUNE

Enøk er sunt – økonomisk og helsemessig. Ønsker du mer informasjon og gode råd om energiøkonomisering, ta kontakt med din lokale energileverandør.

Troms fylkeskommunes Enøkfond
9005 Tromsø

Ny skog med mobilmaster

Det moderne menneskets nest beste venn, mobiltelefonen, har sin miljøpris. Nå er tusenvis av nye mobilmaster på vei inn i norsk natur.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

Mobiltelefonene kommer i generasjoner. Nå er tredje generasjon, det såkalte Universal Mobile Telecommunication System, forkortet UMTS, på vei. For oss som mobilbrukere betyr det økt allmengelighet og lavere pris. For naturen vil prisen øke. UMTS-utbyggingen blir ikke noe vakker syn. På de mest synlige toppene og utsiktspunkter vil tusenvis av nye mobilmaster kneise mot

himmelen. Samferdselsdepartementet har tildelt konsesjon til fire forskjellige aktører i Norge for å få bygget ut et tilfredsstillende nett.

Tju tusen master

Det er tidligere anslått at det vil måtte settes opp mellom ti og tju tusen master, men departementet vet foreløpig ikke hvor mange nye master som vil bli satt opp.

– Dette er en helt ny utbygging, og det er helt umulig å vite

hvor mange master det kan dreie seg om. Utbyggingen innebærer imidlertid at det, så langt det er mulig, skal bygges ut der det allerede finnes infrastruktur. Dette er jo også et økonomisk spørsmål for selskapene, sier avdelingsdirektør Jørn Ringlund i Samferdselsdepartementet.

De fire aktørene som har fått konsesjon skal ha forskjellig dekningsgrad her i landet. Net Com, Telenor og Broadband vil ha henholdsvis 76,5, 84 og 80 prosent dekning når nettene er ferdig utbygget. Tele2 vil ha en dekningsgrad på 99 prosent i løpet av 12 år.

– I praksis vil dette si at Tele2 vil sette opp betydelig flere master enn for eksempel Net Com, sier Ringlund.

– Ikke turutstyr

Til tross for at mobiltelefonen ved påsketider blir markedsført som fjellsikringsutstyr er Den Norske Turistforening (DNT) ikke særlig begeistret for utbyggingsplanene.

– Vi er generelt skeptiske til master i fjellet, og en utbygging av denne størrelsen virker skremmende, sier Jan Olav Nybo i DNT.

Ifølge Nybo er ikke sikkerhet i fjellet noe godt argument for utbyggingen heller.

– Nei, selv om en slik utbygging selvsagt vil øke tilgjengeligheten, er det likevel en falsk trygghet. Vi har faktisk et landsstyrevedtak på at mobiltelefon ikke er en del av det obligatoriske turutstyret, sier han.

Kalenderen

28. februar: Seminar om støy, i Oslo. Arr: Støyfri dag 2001, tlf: 22 42 25 38.

2. - 11. mars: Internasjonal studentfestival i Trondheim. Arr: ISFiT - International Student Festival in Trondheim, tlf: + 47 73 59 53 20.

6. mars: Seminar om norsk klimapolitikk og globale konsekvenser, Blindern i Oslo. Arr: Ulandsseminaret ved Universitetet, tlf: 90 69 85 22.

7. - 9. mars: Konferanse om forvaltningen av Nordsjø-områdene, Stavanger. Arr: Universitetet i Stavanger, tlf: 51 83 30 71.

20. mars: Konferanse om energibruk i et moderne samfunn. Arr: Norges vassdrags- og energidirektorat, tlf: 22 95 93 25.

20. mars: Inspirasjonsdag - miljø som innovasjonsfaktor, Radisson SAS Plaza Hotel i Oslo. Arr: Miljøvern-departementet og Nærings- og Handelsdepartementet, mer info, tlf: 22 55 50 11.

27. mars: Seminar om biologisk mangfold – matvaresikkerhet i sør eller patent og profitt i nord, Blindern i Oslo. Arr: Ulandsseminaret ved Universitetet, tlf: 90 69 85 22.

27. mars: Seminar om bioteknologi, Lerchendam gård i Trondheim. Arr: Norges Tekniske Vitenskapsakademi, tlf: 73 59 08 63.

27. - 28. mars: Konferanse om utviklingen i samfunnet og forskningens utfordringer, Radisson SAS Plaza Hotel i Oslo. Arr: Norges forskningsråd, tlf: 22 03 72 83.

29. mars: Jubileumsmarkering for Senter for utvikling og miljø (SUM), Unversitetsbiblioteket på Blindern, Oslo. Arr: SUM, tlf: 22 85 89 00.

31. mars - 1. april: Kurs i matvaresikkerhet, Sørmarka kurs- og konferansesenter. Arr: Nettverk for mat og Miljø, tlf: 22 04 46 84.

18. - 19. april: Seminar om beredskap mot ulykker med farlige stoffer, Clarion Oslo

Airport Hotel på Gardermoen. Arr: SFT og Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern, tlf: 22 57 34 00.

19. - 22. april: Villmarks-messen 2001, Exporama på Hellerudsletta. Arr: Game & Conservation, tlf: 66 77 60 90.

25. april: Internasjonal støyfri dag. Arranger i Norge: Støyfri dag 2001, tlf: 22 42 25 38.

28. - 28. april: Kurs i matvaresikkerhet, Hotell Fru Schøller i Trondheim. Arr: Nettverk for mat og Miljø, tlf: 22 04 46 84.

8. - 10. juni: Naturvernforbundets landsmøte, Mandal.

8. - 10. juni: Konferanse om friluftsliv, Trondheim. Arr: Friluftsrådenes Landsforbund m. fl. tlf: 67 80 47 91.

16. - 17. juni: Vassdragstreff i Hatteberg, Hordaland. Arr: Informasjonsnemnda for Hattebergvassdraget, tlf: 53 48 12 02.

Returadresse:
Natur & miljø Bulletin
Boks 342 Sentrum
0101 Oslo

Elgmelk blir eksklusiv ost

Svenskenes gamle skikonge Christer Johansson har utviklet flere typer elg-ost.

Svenskene melker elg og lager en av verdens dyreste oster. – Meget interessant, mener norsk osteekspert. Problemet er antall melkeelg.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

Skikongen Christer Johansson går nye veier for å utnytte naturens ressurser. Johansson driver foretaket «Ålgens Hus» i Västernyliden, og har i flere år melket elg og servert drikken til sine gjester. For å foredle pro-

duktet videre har den svenske staffettvinneren fra verdensmesterskapet i Lahti i 1978 sammen med osteeksperter og næringsforskere ved universitet i Umeå utviklet flere typer elgost, skriver avisen Västerbottens-Kuriren. Produktet ble nylig lansert og testet av ledende svenske mateksperter.

Ni melkeelg

– Dette er et unikt produkt, sier Jonny Johansson, tidligere kjøkkensjef ved Stadshuset i Stockholm. Hadde han fremdeles hatt sin gamle jobb ville han ikke nølt med å servere elgost til kongen og de andre gjestene under Nobelmiddagen.

– Selvsagt vil jeg servere denne på Drottningholm, sier Marcus Burkart, kjøkkenmester på slottet.

– Men jeg vet ikke i hvilken sammenheng, legger han til.

Elgmelken er feitere enn vanlig melk. Den inneholder dess-

uten mer protein. Dette gjør at produksjonsprosessen blir annerledes enn for annen ost. Men elgosten blir dyr. Ålgens hus har bare ni melkeelg.

– Vi kan produsere 600 liter elgmelk i året. Av dette får vi om lag 180 kilo ost, sier Christer Johansson.

Melken bestemmer det meste

Store Norske Leksikons osteekspert, Preben Ottesen, har hørt om elgosten, men ikke smakt den ennå. Han mener produktet er svært interessant.

– Har det mye å si hva slags melk man lager ost av?

– Ja, helt opplagt. De ulike bakteriefloraene som oppstår er bestemmende for sluttproduktet. Kumelk kan bli til et helt spekter av oster, mens sau- og geitmelk-oster ikke varierer så mye. Ekte mozzarella skal lages av bøffel-melk. I dag lages denne osten for det meste av kumelk, men ennå finnes det noen bøfler igjen i Italia som blir melket.

Ottesen nevner også råmelk-ost av reinsdyrmelk, som blir laget i Nord-Norge, og afrikansk kamelmelkost som eksempler på hvordan ost varierer med råvarene.

– Elgosten høres ut som et meget spennende produkt og den skulle jeg gjerne ha smakt, sier han. ■

Post-raner stakk av i miljøvennlig bil

Med mellom 50 og 100 000 kroner stakk raneren av i miljøvennlig el-bil.

I midten av februar ble Klyve postkontor i Telemark ranet. En stjålet grønn Peugeot fra Miljøbil

Grenland blir satt i sammenheng med postranet.

– Bilen ble stjålet fra Hydro

Rafsnæs, forteller førstebetjent Terje Edvardsen ved Skien politistasjon til Varden. Ifølge avisa var det sannsynligvis denne bilen som ble sett ved postkontoret mens ranet pågikk.

Posten har lovet dusør på inn-til 50.000 kroner til den som gir politiet opplysninger som igjen fører til oppklaring av ranet. ■